

Chuyên đi học ở VN, đi học ở nước khác

Tác Giả- Song Chi

Thứ Sáu, 04 Tháng 11 Năm 2011 05:21

Giai đi n tho i v VN cho ng i ch h , có cô con gái năm nay đang học lớp 9, chuyên b năm t i thi chuyên c p. Tôi kêu lên học như thế không ích gì đâu, i học thế để học toàn đ n l p nghe th y gi ng r i chép, không có thì gi t h c, t suy nghĩ, r i mai m t khi thi g p trúng bài toán đã học r i ch ng h n, v n không bi t gi i nh th c. Nh ng tôi bi t, có nói thì bà ch h v n c b ngoài tai, v n thúc con bé học theo cái l ch nh th su t năm. Mà ngay chính con nh cũng đòi học thêm, vì các b n ai cũng học, mình không học làm sao thi đ u n i. L i đang m đ u vào tr ng chuyên Lê Hồng Phong thì càng ph i ráng. Đ i v i học sinh/ph huynh Sài Gòn, nh ng cái tên nh tr ng THPT chuyên Lê Hồng Phong, THPT chuyên Tr n Đ i Nghĩa hay Tr ng Ph thông Năng Khi u là ni m m c, hãnh đ i n, ph i ph n đ u đ vào cho đ c. Cũng như dân Hà N i đ i v i tr ng THPT chuyên

Amsterdam

(bây gi là Tr ng THPT chuyên Hà N i -Amsterdam) hay THPT Chu Văn An v y.

Nh ng ông b bà m VN điên r , kéo theo con cái học cũng điên r , lao

vào s học b t k ngày đêm. Học t tr c khi vào lớp M t. T lớp M t đã đi học thêm, và học thêm su t 12 năm c a b c ti u học cho t i trung học. Học thêm Toán, Lý, Hóa, Sinh, Ngo i ng ...r i còn học thế d c, b i l i, aerobic, múa..., học đàn piano, violon, học v , học ch i c ... Nghĩa là học đ th . Không có ngày nghỉ . Không có mùa hè. Nói cho ngay, đó ch là học sinh c các thành ph l n, ch c nông thôn, vùng sâu vùng xa, học ch thôi đã không có ti n, ti n đâu mà cho con đi học như ng thế xa x khác!

Cũng ch t i cái n n giáo d c điên r , ch y theo thành tích, đi m s , chuyên cái học danh - có s phân bi t gi a tr ng chuyên, tr ng đi m, tr ng ch n...v i tr ng th c ng, nên các ông b bà m m i ph i thúc vào l ng con, ép con ph i vào b ng đ c tr ng chuyên, không vào đ c thì...ch y ti n, nh c y ng i quen. R i m t xã h i điên r , chuyên b ng c p h n kh nă ng th c, nên m i có chuyên ch y đi m, ch y b ng, mua b ng, b ng gi b ng đ m v.v...

H i còn VN, tôi thu c lo i không ép con học nhi u. Cũng may, con nh học đ c, thi vào Lê Hồng Phong khá là nh nhàng. Nh ng ph i học trong cái môi tr ng r t căng xung quanh, con nh cũng than ch có thì gi đâu mà đ c sách, xem phim, m i ngày học xong v nhà làm cho xong bài t p, học bài ngày mai là đã n a đêm.

Đ n khi sang Na Uy là m t môi tr ng giáo d c khác h n, không khí học t p khác h n. Ch có cái khái ni m tr ng chuyên tr ng ch n gì c . M i tr ng đ u nh nhau. Đi u ki n học t p th đ o

Oslo

hay ở thành phố

Kristiansand

tuyệt phía Nam hay mãi tận phía Bắc cũng đều như nhau. Học sinh ở đây đi học rồi là thoải mái. Chỉ có chuyên phí đi học thêm. Cũng không bị stress ép với đi học stress gì cả. Đói với học sinh bị thiếu học, thầy cô ở đây không cho đi học. Lên đến lớp 7 mới có đi học. Nhưng đi học của ai người đi đó biết. Thầy cô không bao giờ công bố đi học của học sinh trước lớp để tránh cho những học sinh học kém bị mất cảm. Trong lớp học, thầy cô cũng không bao giờ gọi học sinh lên trả bài mà để em nào tự nguyện muốn lên thì lên.

Thầy cô thoải mái, cha mẹ cũng thoải mái, chỉ thúc ép. Bài vở thì xong thanh toán rồi lớp để về nhà còn thời gian nghỉ ngơi, giải trí. Mùa hè là tuyển đội nghỉ ngơi, vui chơi. Nhà trường thu lại hết sách. (Sách về từ trước thiếu học, trung học là nhà trường phát cho mượn, khi phải mua. Học phí trước trung học tất nhiên cũng miễn phí). Chương trình học so với bên VN là học học nhiều, nhất là các môn khoa học tự nhiên. Nhưng ở trước trung học, nhất là học năm cuối, học sinh được rèn luyện nhiều về khả năng học nhóm, làm việc chung, khả năng tranh luận, thuyết trình những vấn đề để có cái nhìn riêng của mình. Và không có đề tài, chỉ đề gì là cảm kích, cũng không phải stress hãi gì nếu nói những vấn đề ý kiến của thầy cô.

Nhưng cái gì thì cũng có mặt này mặt kia. Học hành như ngành thoải mái không bị thúc ép như thế nên phải nói thật, nhìn chung học sinh ở Na Uy...lười học học sinh ở VN. Không thể cố gắng, nếu chương trình khó học học thầy không vui là... nghỉ, đi học nghỉ học đi làm. Nếu học sinh ở Na Uy mà sang VN hay Trung Quốc học học học, nhìn thầy stress học căng như thế nào chắc là lẽ phải phát khiếp!

Con gái tôi học chương trình IB (International Baccalaureate), là chương trình tú tài quốc tế, so với chương trình của Na Uy có nặng hơn, nhưng nặng vì phải học thêm nhiều sách, viết các bài essay, phải thuyết trình... chứ cũng không ai thúc ép gì. Khi còn ở VN, con bé rất ngại học các môn Văn, Sử - phải nói là chán. Mà thời học chương trình môn Văn, môn Sử dạy như vậy học sinh nào học được? Văn thì học học đi học lại thi Bác Hồ, thi Tô Hồ, thi văn cách mạng...Sử thì học hai phần ba là lịch sử đảng cộng sản, với những trận đánh, nhưng con số ngày tháng năm...nhớ cả để. Chưa kể, thời đi đã thay đổi mà quan điểm chính trị, cái nhìn trong những quyển sách giáo khoa vẫn là quan điểm, cái nhìn từ thời trước năm 1975, lịch sử thì bị bóp méo, sai lệch...Chương trách vì sao ở trước trung học, số lượng học sinh chọn ban C (Văn, Sử, Địa) luôn luôn rất thấp, khi thi đi học số lượng thí sinh chọn các ngành Văn Sử Địa cũng vậy. Hiện thì hàng ngàn thí sinh bị đi học 0 môn Sử trong kỳ thi tuyển sinh Đại học năm 2011 vậy qua cho thầy học sinh không học học thú vị môn Sử nên học không vào, đó là do chương trình, cách dạy mà ra.

Còn nhớ khi trở lại phòng văn của báo chí về chuyên đề này, ông B trở về ông B Giáo dục Phạm Vũ Luận đã cho đó là “chuyên đề bình thường”, rằng “Các bạn hãy nhìn rằng ra nhiều nước trên thế giới này, không chỉ Việt Nam có hiện tượng này. Vì thế nói về khoa học lịch sử trong cuộc sống hiện đại hôm nay ít, các bạn tìm việc làm của nhà nghiên cứu ít. Nhìn kỹ một chút các bạn sẽ thấy môn lịch sử kém thu hút, dĩ nhiên lịch sử thực không phải chỉ Việt Nam, châu Á. Đó là chuyên đề của thời đại, của thế hệ này, do cách mạng khoa học công nghệ, do sự biến đổi, đòi hỏi của thế hệ trẻ lao động”. (Báo Pháp luật TP.HCM ngày 30.7.2011)

Xin thưa với ông B trở về ông B, chỉ biết ông đưa vào đâu đó nói “môn lịch sử kém thu hút, dĩ nhiên lịch sử thực không phải chỉ Việt Nam, châu Á. Đó là chuyên đề của thời đại...” Riêng chuyên đề IB mà con gái tôi đang học, trái ngược với hiện còn VN, cháu con không thích môn Văn, môn Sử. Bởi môn Văn, cháu được học được các tác giả nổi tiếng trên thế giới, không có nhà văn nào là “cổ m k”, từ J. D. Salinger, Gabriel Garcia Marquez, George Orwell, Chinua Achebe, F. Scott Fitzgerald, Patrick Suskind, William Golding, Mark Twain, Mary Angelou, các nhà thơ Shakespeare, Robert Frost, Sylvia Plath...ngoài ra còn được thêm Franz Kafka, Albert Camus...

Môn Sử thế giới thì được học biết được từ thế giới nhìn thế giới này, được dĩ nhiên các chuyên gia (phát xít, tân bản, cộng sản), sự sắp đặt của các nước cộng sản, phần historiography (cách các nhà sử học nhìn 1 sự kiện qua các giai đoạn: orthodox, revisionist, post-revisionist)... Với một cái nhìn khách quan, trung thực, mới chuyên đề trên thế giới xảy ra như thế nào thì thế hệ trẻ thu thập thông tin, không chỉ trình bày nội dung chi tiết như ngày/tháng/trong những sự kiện thời sự quan trọng, mà chú trọng cách hiểu và khái quát về nội dung, trình bày lại dĩ nhiên cái nhìn của riêng mình.

Chưa kể môn Theory of knowledge rèn luyện kỹ năng critical thinking, cách nhìn về nội dung nhiều hơn học, đưa ra một quan điểm và lập luận logic, chấp nhận mới thực trên đời không có gì thực sự chắc chắn, sự nhìn nhận của văn hóa, kinh nghiệm, quóc gia... từ quan điểm, cách nhìn... của mỗi cá nhân v.v...

Khi học, học sinh tham tranh luận với giáo viên, giáo viên cũng rất khuyến khích học sinh có quan điểm riêng, được lập. Chính vì vậy học sinh rất thích các môn khoa học xã hội nhân văn, chuyên đề trình học ở bậc trung học cũng được trình bày các môn này hơn các môn khoa học tự nhiên, vì chính kiến thức thu được từ những môn khoa học xã hội nhân văn mới là kiến thức đi theo chúng ta suốt cuộc đời, như học được nhân cách của chúng ta.

Khi học những ngôn ngữ quen, bạn bè đang sống ở Mỹ, Úc, Canada

, Pháp... tôi thấy tình hình giáo dục ở nước ngoài thông qua những người này cũng tương đương.

(Đó là muốn nói đến giáo dục ở nước ngoài thông trung học, còn ở nước ngoài thì cách học, cách dạy cũng như phương pháp cách giảng dạy của VN và các nước phát triển trên thế giới càng xa vời vời.)

Vậy thì tôi không phải riêng những người họ VN khi những người xuất hiện trong đời sống cho con, khi thúc ép con phải học đến xanh cả mắt, tôi cũng không phải riêng học sinh khi hiện tượng xài “phao”, quay cóp...đến ra phải biết tất cả các kỳ thi, kỳ thi vì hàng ngàn thí sinh bỏ đi 0 môn S... Chính là những giáo dục của VN có vấn đề.

Một nền giáo dục học, như nhét quá nhiều kiến thức chết, vô bổ trong khi tôi thấy học sinh phải xây dựng óc để tiếp, biết tư duy, biết tranh luận...cho học sinh. Một nền giáo dục dạy và học thuộc lòng là chính, đào tạo học sinh chỉ biết nghe, chép, không được phép tranh luận hay nghĩ khác, nói khác với thầy cô, sách giáo khoa. Một nền giáo dục chỉ nhằm lấy bằng để đi làm, có vị trí trong xã hội. Một nền giáo dục chỉ nặng lý thuyết mà ít thực hành, chỉ truyền đạt kiến thức sách vở mà không chú trọng đến đức, nhân cách, tri thức sống, quan điểm sống cho học sinh... Nói tóm lại, thấy vấn đề học sinh mà triết lý giáo dục, không biết mục tiêu thực sự để đào tạo Con Người là gì và như thế nào.

Hầu như ra sao cũng nhìn chết lặng ng “đưa ra” (trình bày kiến thức phổ thông, kiến thức chuyên môn của người có bằng cấp) ở VN, cho đến sự xuống cấp của đạo đức xã hội, sự tha hóa về mặt nhân tính trong con người VN nói chung lâu nay thì rõ.

Đã có hàng vạn ý kiến từ các nhà giáo, chuyên gia..., và từ chính tôi “kêu gọi” của người họ VN và học sinh, hàng ngàn biện pháp cải cách giáo dục được đưa ra, nhưng giáo dục VN càng ngày càng nát bét. Bởi, một nguyên nhân đến giờ, giáo dục, cũng như các lĩnh vực khác của xã hội, phải dựa trên việc tôn trọng Con Người, nghĩa là tôn trọng nhân quyền, tôn trọng sự tự do, đức tiếp của mỗi cá nhân, và tôn trọng Sự thật. Mà những cái này thì không thể có trong một xã hội đức tài, nên mỗi cải cách, sự cải thiện cũng chỉ dừng lại ở những người của vấn đề mà thôi!

Và học sinh VN sẽ vẫn tiếp tục khổ sở, thất vọng như các thế hệ cha anh của họ!

Con bé đang ba mẹ ép học đèn xanh đèn đỏ. Ngày nào cũng ra khỏi nhà từ 6:30 sáng đến 9:30 tối mới về nhà. Là vì con bé học bán trú, 5:30 chiều mới tan trường, mẹ đi đón, mua thức ăn cho ăn tối xong rồi học qua Trung tâm bồi dưỡng văn hóa Lý Thường Kiệt cho học thêm. Tuần 6 ngày học như nhau. Chắc Nhật cũng không được nghỉ, vì còn học Anh Văn, học bồi gì đó. Ngày nào cũng ngủ suốt từ sáng đến tối nên con bé học rất đau khổ lắm, mệt mỏi... học xong rồi, phải ngủ nghiêng nghiêng học mệt mỏi này rồi đến mệt mỏi kia! Khó khăn. Không có thời gian giải trí, tối về học bài rồi rồi xong là lăn ra ngủ. Ti-vi, phim ảnh, hay sách truyện đều bỏ mẹ cảm thấy, bao giờ thì xong, đâu xong học hay.